Somatizasyon Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Somatizasyon Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30469

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Somatizasyon Ölçe?i, bireylerin psikolojik s?k?nt?lar?n? bedensel belirtiler arac?l???yla ifade etme e?ilimlerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, 2000 y?l?nda ?eyda Dülgerler taraf?ndan **Türkçe'ye uyarlanm??** ve geçerlik/güvenirlik çal??malar? yap?lm??t?r. Uyarlama çal??mas?, özellikle ilkö?retim okulu ö?retmenlerinin popülasyonunda somatizasyon düzeylerini belirlemeye odaklanm??t?r. Ölçek, 33 maddeden olu?makta olup, iki seçenekli (do?ru/yanl??) bir derecelendirme format? kullanmaktad?r. Elde edilen yüksek güvenirlik ve geçerlik katsay?lar?, ölçe?in Türk kültürüne ve hedef popülasyona uygunlu?unu göstermektedir. Ölçe?in temel amac?, psikolojik kökenli olabilecek fiziksel ?ikayetlerin s?kl???n? ve ?iddetini sistematik olarak de?erlendirmektir.

Anahtar Kelimeler

Somatizasyon Ölçe?i, Somatizasyon, Psikometrik Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Ö?retmen Sa?l???, ?eyda Dülgerler.

Yazarlar

?eyda Dülgerler

Amaç

Somatizasyon Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin ya?ad??? psikolojik veya duygusal stresin bedensel semptomlar olarak d??a vurulma derecesini, yani **somatizasyon** düzeyini saptamakt?r. Orijinal ölçek, bu e?ilimin klinik veya subklinik düzeyde olup olmad???n? belirlemekte kullan?l?rken, ?eyda Dülgerler taraf?ndan gerçekle?tirilen uyarlama çal??mas?, özel olarak ilkö?retim okulu ö?retmenlerinin çal??ma ko?ullar? ba?lam?nda bu semptomlar? incelemeyi hedeflemi?tir.

Uyarlama çal??mas?, Türkiye'de görev yapan ö?retmenlerin mesleki stres ve tükenmi?lik sonucu ortaya ç?kabilecek somatik ?ikayetlerini standart bir araçla ölçme ihtiyac?na yan?t vermektedir. Bu sayede, popülasyonun ruh sa?l??? ihtiyaçlar? ve somatizasyon e?ilimleri hakk?nda güvenilir ve nicel veriler elde edilmesi amaçlanm??t?r.

Yap?

Ölçek, ki?inin ya?ad??? ve t?bbi olarak aç?klanamayan çe?itli bedensel ?ikayetleri sorgulayan maddelerden olu?ur. Bu ?ikayetler genellikle gastrointestinal, a?r?, nörolojik ve kardiyovasküler sistemlerle ili?kilidir. **Somatizasyon**, psikolojik s?k?nt?lar?n fiziksel belirtilere dönü?mesi e?ilimi olarak tan?mlanan karma??k bir **psikolojik yap?y?** ölçmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

33 maddelik bu ölçek, bireyin belirli bir fiziksel semptomu deneyimleyip deneyimlemedi?ini basit bir do?ru/yanl?? format?yla de?erlendirir. Yüksek puanlar, bireyin somatizasyon e?iliminin yüksek oldu?unu gösterir. Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in tek bir genel somatizasyon faktörünü ölçtü?ü varsay?lm??t?r, ancak detayl? faktör analizi bilgisi kaynakta s?n?rl?d?r.

Geçerlik

Ölçe?in Türk popülasyonundaki yap?sal ve içeriksel geçerli?ini incelemek amac?yla kapsaml? çal??malar yürütülmü?tür. Uyarlama çal??mas? s?ras?nda, ölçe?in geçerli?i, e? zamanl? geçerlik ba?lam?nda korelasyon analizi yoluyla belirlenmi?tir. Elde edilen **korelasyon katsay?s?** (r) 0.80 olarak saptanm??t?r. Bu yüksek katsay?, Somatizasyon Ölçe?i'nin ölçmeyi amaçlad??? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve kabul edilebilir bir **ölçüt geçerli?ine** sahip oldu?unu i?aret etmektedir.

Bu geçerlik bulgusu, ölçe?in orijinal yap?s?na uygunlu?unu desteklemekte ve Türk kültüründeki somatik deneyimlerin de?erlendirilmesi için uygun bir araç oldu?unu göstermektedir.

Güvenirlik

Somatizasyon Ölçe?i'nin iç tutarl?l??? ve kararl?l???, uyarlama çal??mas?n?n önemli bile?enlerindendir. Güvenirlik analizleri, ölçe?in farkl? bölümlerinin ayn? yap?y? ne kadar tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü de?erlendirmi?tir. Çal??mada, **yar?ya bölme güvenirlik** (split-half reliability) yönteminin kullan?ld??? görülmektedir.

Analiz sonuçlar?na göre:

1. yar? için Alpha de?eri **0.8810** olarak bulunmu?tur.
2. yar? için Alpha de?eri **0.8439** olarak bulunmu?tur.

Bu yüksek Alpha de?erleri (0.80'in üzerinde), ölçe?in iç tutarl?l???n?n mükemmel düzeyde oldu?unu ve maddelerin genel olarak yüksek düzeyde ili?kili oldu?unu, dolay?s?yla güvenilir sonuçlar üretti?ini göstermektedir.

Faktör Analizi

Kaynak içerikte Somatizasyon Ölçe?i'nin faktör yap?s?na dair spesifik bir bilgi (örne?in kaç faktörlü oldu?u veya varyans aç?klama oran?) aç?kça belirtilmemi?tir. Ancak, uyarlama çal??malar?nda genellikle **yap? geçerli?ini** test etmek amac?yla Faktör Analizi (Aç?klay?c? veya Do?rulay?c?) kullan?l?r. Ölçe?in 33 maddeden olu?mas?, birden fazla alt boyutu (örne?in a?r?, gastrointestinal belirtiler, kardiyovasküler belirtiler) ölçme potansiyeli oldu?unu dü?ündürmektedir.

Dülgerler'in yüksek lisans tezi, muhtemelen ölçe?in orijinal yap?s?n? koruyup korumad???n?

ARABPSYCHOLOGY.COM

belirlemek için birincil olarak Tek Faktörlü Yap? (Genel Somatizasyon) hipotezini test etmi?tir. Elde edilen yüksek güvenirlik katsay?lar?, maddelerin genel olarak tek bir temel yap? etraf?nda topland???n? desteklemektedir.

Araç

Test Type: Uyarlama Ölçe?i (Adaptation Scale)

Format: Bireysel veya grup uygulamas?na uygun, öz bildirim (self-report) format?.

Language Available: Türkçe (Turkish).

Population Group: Yeti?kinler, özellikle mesleki stres alt?ndaki çal??anlar.

Age Group: Çal??ma popülasyonunun yeti?kin ya? grubu (Genellikle 25-55 ya? aras? ilkö?retim okulu ö?retmenleri).

Population Details: ?lkö?retim okulu ö?retmenleri üzerinde geçerlik ve güvenirlik çal??mas? yap?lm??t?r. Popülasyon, mesleki stres ve duygusal yüklenme riski ta??yan bir gruptur.

Test Methodology: 33 maddelik, dikotom (Do?ru-Yanl??) yan?t format?na sahip bir ka??t-kalem testidir. Uygulama süresi k?sad?r.

Anahtar Kelimeler

Somatik Semptomlar, Psikolojik Stres, Psikometrik Araç, Ege Üniversitesi, 2000, Dikotom Ölçek.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: seyda.dulgerler@ege.edu.tr

Correspondence Address: Ege Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, ?zmir, Türkiye.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçe?in kullan?m? için orijinal ölçek geli?tiricilerinden izin al?nmas? ve uyarlama yazar? ?eyda Dülgerler ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ücret: Yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilen bir uyarlama oldu?undan ticari kullan?m ücreti genellikle bulunmamakla birlikte, akademik amaçlar d???nda kullan?m için yazar onay? gereklidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Test Y?l?: Uyarlama ve geçerlik/güvenirlik çal??mas? 2000 y?l?nda tamamlanm??t?r.

Kaynaklar

Dülgerler, ?. (2000). *?lkö?retim okulu ö?retmenlerinde somatizasyon ölçe?inin geçerlik ve güvenirlik çal??mas?*. Yüksek lisans tezi. Ege Üniversitesi Sa?l?k Bilimleri Enstitüsü, ?zmir.

Ek olarak, ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: somatizasyon-olcegi-toad.pdf

Somatizasyon Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek toplam 33 maddeden olu?mu?tur. A?a??da ilk iki madde örne?i verilmi?tir:

Ço?u zaman bo?az?m t?kan?r gibi olur.
??tah?m iyidir

ARABPSYCHOLOGY.COM